

Історія з географією і бібліотеками

Понад місяць, з першого дня війни, 24 лютого, і до кінця березня, Чернігів був у блокаді, піддавався щоденним обстрілам і бомбардуванням, на околицях йшли бої з російськими агресорами. Частина області була тимчасово окупована. Лише коли на кінець березня агресори були викинуті з Чернігівщини, місто і область почали відновлення нормального життя. Поволі, нелегко і непросто, адже війною було завдано величезних руйнувань, збитків. У Чернігові було знищено або пошкоджено чимало житла, і багатоповерхівки, й індивідуальний сектор, найперше на околицях. Значних руйнувань і пошкоджень зазнала інфраструктура, насамперед комунальні мережі – газові, електричні, водогін і каналізація.

Крім іншого, постраждали і заклади культури, розміщені в основному в центрі міста. Вороги обстрілювали чи бомбили або наугад, або прагнули знищити адміністративні будівлі, а натомість «прилітало» в розташовані неподалік інші заклади.

Основні заклади культури біда оминула. Цілі найдавніші з них, які вже є пам'ятками історії та культури, яким іде друге століття, – обласна філармонія, Молодіжний театр. Вцілів на центральній площі обласний театр ім. Т. Шевченка, вже теж історична будівля, якій понад пів століття.

Натомість дуже постраждали бібліотеки, причому, головні. Обласна бібліотека для юнацтва, що поруч зі стадіоном, взагалі розбита прямим попаданням авіабомби. Як, до речі, і сам стадіон – розбомблений, такий, що не підлягає відновленню. Буде споруджено новий.

Обласна бібліотека для юнацтва

А бібліотеку вирішено відновити, адже це красива старовинна будівля, якій іде друге століття, пам'ятка історії та архітектури. Там свого часу був Музей старожитностей Сіверського краю. Але руйнування значні, хоч ти бери, як дехто пропонує, та й розбирай будівлю по камінчику, а потім складай наново. Книги, обладнання, які вцілили, вже вивезено. Питання, коли почнеться відновлення будинку?

Звичайно, у нашого міста зараз незліченні проблеми по загоюванню ран війни. Те ж житло, і це насамперед, також згадані комунікації, виробничі об'єкти, які теж постраждали. Але паралельно треба відновлювати і заклади культури. Адже російські дикуни, які хваляться своєю великою культурою, хоч це вже в історії і та культура великою мірою створювалася іншими народами, в тому числі нашим, нині показали себе просто як варвари. Заклади культури на окупованих територіях росіяни не прости нищили, а ще й грабували.

Та ближче до наших справ, тих же бібліотек. Постраждали і дві головні наші бібліотеки. Обласна універсальна наукова імені В. Короленка, а також Центральна міська ім. М. Коцюбинського, яка також є центральною міської бібліотечною системою, що охоплює кільканадцять закладів по місту.

Обласна бібліотека постраждала під час артилерійських обстрілів.

Обласна бібліотека ім. Короленка

Верхній поверх цього красивого історичного будинку, що в самому центрі міста, зазнав значних руйнувань: сама будівля, обладнання закладу, книжковий фонд.

Щодо бібліотеки ім. Коцюбинського, що теж у центрі міста. За якісь 15 метрів від будівлі, у дворі, вибухнула велика авіаційна бомба. Це буквально за три дні після початку війни. Вибухнула між бібліотекою і дитячою стоматологічною поліклінікою, яка теж на такій же відстані від вибуху. В поліклініці розбило дах, значні пошкодження всередині, знищено недешево медичне обладнання. Заклад зараз тут не працює, перенесено в інші місце.

Міській бібліотеці вибух теж завдав великих руйнувань, такою потужною була бомба і такою сильною вибухова хвиля. Саме ця хвиля пройшла вздовж всього приміщення. Трішки «географії». Цей двоповерховий будинок стоїть вздовж вулиці, донеда-

мент книговидачі перенесено з другого поверху на перший, у коворкінг, який чудом майже не постраждав. Це великий зал при вході в бібліотеку. І загалом створення такого коворкінгу, як центру для проведення різних заходів, спілкування, з гарним ремонтом, новим обладнанням, – це був один з численних проєктів, здійснених бібліотекою в попередні три роки.

Але що ж далі? На порозі зима. Будинок, особливо другий поверх, за суттю, аварійний, прийаймі, потребує дуже серйозного відновлення. І на порозі зими поки що без діючого опалення.

Тепер невеликий відступ. В інтернет-газеті «Українська правда» днями з'явилася цікава замітка. Зазначу, що саме видання резонно вважають чи не найбільш авторитетною і потужною інтернет-газетою країни. Створив УП у 2000 році Георгій Гонгадзе. Однак, ця публікація, в структурному підрозділі «Української правди» – УП Життя, викликає ряд запитань. Даю її повністю.

Окупанти зруйнували Чернігівську центральну бібліотеку: Мінкульт збирає кошти на відновлення

У Чернігові окупанти пошкодили центральну бібліотеку імені М. М. Коцюбинського. Через це будівля бібліотеки потребує реставрації, повідомили на Facebook-сторінці Міністерства культури та інформаційної політики. Окупанти влучили у бібліотеку ще 27 лютого під час авіабомбардування Чернігова.

Через це у будівлі пошкоджено дах, стіни, відсутні вікна, вибито внутрішні перегородки та двері.

Також наслідком руйнування стало знищення системи опалення, через пошкодження втрачено і частину фондів бібліотеки.

«Для реставрації будівлі, ремонту даху, стін, заміни автентичних вікон та дверей необхідно понад 4,5 мільйона гривень», – йдеться в повідомленні.

Мінкульт запустив платформу збору коштів допомоги для відновлення та реставрації Чернігівської центральної бібліотеки імені М. М. Коцюбинського. Долучитись можна за посиланням.

Михайло Загородній,
журналіст УП Життя.
26 жовтня 2022

Перше, що здивувало, – така авторитетна газета наплутала з ілюстрацією, дала фото не бібліотеки ім. Коцюбинського, а бібліотеки ім. Коро-

Міська бібліотека ім. Коцюбинського

ленка. Ось воно, перше фото. Друге фото – одна з картин руйнації дійсно в міській бібліотеці. Додам, для ілюстрації, і третє фото – розбомблена обласна бібліотека для юнацтва.

Як могла газета допустити такий очевидний «прокол»?

Але буває. Натомість виникають інші запитання, і вони вже до обласної і міської влади.

Перше: звідки в замітці взялася така сума для відновлення міської бібліотеки – 4,5 мільйона гривень? Роботи дійсно тут немало, але чи не завищена ця сума?

Друге: чи дійсно Міністерство так уже взялося за фінансування цих робіт? Держава, звичайно, виділяє значні кошти постраждалим регіонам, ось і на нашу область вже виділено майже пів мільярда гривень, будуть і ще кошти. Але яку долю фінансування виділить місту, при всіх його невідкладних потребах? Все ж, ідеться про відновлення міського комунального закладу?

Чи буде також якийсь фінансування від закордонних спонсорів? Скажімо, від тої ж Франції, повноважна делегація якої недавно була в Чернігові і з якою місто уклало угоду про партнерство. Цілком можливо, що Франція, одна з провідних держав у світовій культурі, захоче допомогти не «загалом» місту, а саме сфері культури. Днями з візитом в Україну був президент Німеччини Штайнмайєр. Побував і на Чернігівщині. А наш президент Зеленський попросив гостя допомогти саме Чернігівщині. Можливо, допоможуть і ще деякі країни. Так, в інтернеті пройшла інформація, що готові допомогти нашим закладам культури Польща і Литва. То ж чи очікується таке цільове фінансування саме на культуру від зарубіжних спонсорів?

До речі, щодо потреби у коштах. Чи зроблено за ці пів року міською владою належний аналіз руйнування міської бібліотеки, відтак фінансових потреб на її відновлення? Те ж саме стосується і двох згаданих поруйнованих обласних бібліотек, але то вже власність і компетенція обласної влади. Ми зараз говоримо про місто.

Звичайно, навіть на рівні експертів, проєктів, тобто ще до самих робіт (хоч можна вважати це і початком робіт), наші відповідні служби звикли дерти добрі гроші із замовників за ці послуги. Але все ж, чи зроблено такий аналіз, а не просто – там треба підшукати, тут вставити вікно. Знову запитання до міської ради.

Що маємо зараз, на порозі зими? Дві найбільш нагальні проблеми: відновити опалення і вставити вікна, великі, не дешеві. Власне, спершу вікна, бо як вмикати опалення у великій будівлі, де замість вікон – натягнута плівка. Минув вересень, минув жовтень, йде листопад. Що далі? Бібліотеці реально «світить» зимівля без опалення. Зайве й говорити, як тут буде працівникам і відвідувачам. Але така зимівля «добиватиме» книги, а фонд і так пошкоджений вибухом. Адже пів року замерзання книг, потім пів року відтавання в теплу пору – це біда для книг, це вогкість, грибок і псування друкованих видань.

Запитання, запитання... Що скаже міська рада? Чи нема чого?

Петро АНТОНЕНКО

Календар листопада

Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. В. Короленка видала щорічний календар «Знаменні і пам'ятні дати Чернігівської області» – на 2022 рік. Укладачі: Л. В. Студьорова, І. Я. Каганова, О. В. Дорохова. Відп. за вип: І. М. Аліференко. Друкуємо листопадову частину календаря.

9 – в м. Борзна народився Анатоль Андрійович Олійник (1902 – 1936), поет доби Розстріляного відродження. У листопаді 1929 р. був заарештований за звинуваченням у так званій справі Спілки визволення України, сфабрикованій ДПУ. Унікаючи репресій, їде працювати в Каракалпакію. Повертаючись в Україну, захворів і помер. Похований у Борзні.

15 – в м. Остер народилася Лариса Іванівна Корінь (1952), член Національної спілки художників України, авторка українських ювілейних і пам'ятних монет, поштових марок.

19 – в с. Атюша Коропського району народилася Раїса Миколаївна Борщ (1952), заслужена артистка України, художня керівниця капели бандуристів ім. О. Вересія Чернігівського філармонійного центру.

20 – в Ніжині народився Георгій (Григорій) Кониський (1717 – 1795), письменник, церковний і культурний діяч.

22 – народився Петро Григорович Зуб (1932 – 2007), поет і прозаїк, заслужений працівник культури, лауреат премій імені М. Коцюбинського та В. Полевика. Жив у Чернігові.

ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ 2022 РОКУ

1030 років тому (992) запроваджено в Чернігові єпископську кафедру.

930 років (1092) з часу першої літописної згадки про м. Прилуки.

350 років тому (1672) розпочалося гетьманування Івана Самойловича (резиденція – Батурин, відтоді на кілька десятиліть гетьманська столиця України).

320 років тому (1702) український письменник, філософ і церковно-політичний діяч С. Яворський заснував у Ніжині Благовіщенський чоловічий монастир.

280 років тому (1742) склавено Лизогубівський літопис.

155 років тому народився Костянтин Тимофійович Карпинський (1867 – 1947), настоятель Чернігівської церкви (1901 – 1908) у с. Рудка Чернігівського району, історик, краєзнавець, бібліограф, археолог.

135 років тому в м. Остер народився Дмитро Панасович Бочков (1887 – 1982) – український бібліограф, краєзнавець, випускник Чернігівської духовної семінарії.

125 років тому (1897) відкрито кінематограф у Чернігові.